

Perhehoidon nykytilakuvaus ja vaikutusarvioanalyysi

Satakunnan hyvinvointialue
Kevät 2023

Johdanto

Tämän kuvauksen tarkoituksena on osin taustoittaa perhehoidon käytön tilaa ja toimintakäytänteitä Satakunnan hyvinvointialueen aloitettua toimintansa sekä viitoittaa jatkotoimia palvelun käytön yhtenäistämiseksi.

Perhehoito on joko pitkäaikaista, lyhytaikaista, kotiin annettavaa tai osavuorokautista. Perhehoitoa järjestetään toimeksiantosuhteisena perhehoitokodeissa ja ammatillisena perhehoitona. Ammatillinen perhehoitotoiminta on luvanvaraista perhehoitoa, jota annetaan yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain 7 §:ssä tarkoitetun luvan perusteella ammatillisessa perhekodissa. Tämä kuvaus koskee toimeksiantosuhteista perhehoitoa.

Satakunnan alueella perhehoitoa on järjestetty pääasiassa lasten, nuorten ja perheiden toimialueella ja vaihtelevalla volyymilla ikäihmisten palveluissa sekä vammaispalveluissa. Erityisesti asiakkaan hoidollisuuden tason määrittely on aiheuttanut vaihtelua alueella.

Tässä kuvauksessa keskitytään tuottamaan tietoa ikäihmisten ja vammaispalveluiden perhehoidosta, koska lasten, nuorten ja perheiden palvelualueen asiakassijoittaminen poikkeaa ensiksi mainituista huomattavasti sijoituksen syynä ollen pääasiassa muu kuin asiakkaan hoidollisuus. Lasten, nuorten ja perheiden palvelut ovat kuitenkin olleet mukana laatimassa tätä kuvausta osallistuen myös yhteiseen taustoitukseen ja suunnitteluun.

Lisäksi olemme laatineet toimialueiden yhteiskäyttöön materiaaleja muun muassa asiakkaiden palvelusuunnitelmien laadintaan ja perhehoidon valvontaan.

Tämän kuvauksen taustaksi on muodostettu monialainen työryhmä, jossa kaikki Satakunnan hyvinvointialueen perhehoitoa järjestävät toimialueet ovat olleet edustettuina. Lisäksi työryhmässä on toiminut perhehoitoliiton edustaja konsultatiivisesti.

Työryhmä on tuottanut esityksen perhehoidon palkkaluokkien uudistuksesta Satakunnan hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon operatiiviselle johtoryhmälle, joka on käsitellyt asiaa laajasti ja päättänyt palkkioluokkien uudistusesityksestä.

Anna Isoviita
Vastuuyksikön päällikkö
Sosiaalityön vastaanottopalvelut

Sisällys	
Johdanto	2
1. Yleistä perhehoidosta.....	4
2. Tehtävänanto.....	4
3. Palvelun asiakaskohtainen nykytilanne, kevät 2023.....	5
3.1. Asiakasmäärät	5
3.2. Perhehoitoyksiköt.....	5
3.3. Palkkioluokat ja kriteerit	6
3.3.1. Lastensuojelu.....	6
3.3.2. Ikäihmisten palvelut	6
3.3.3. Vammaispalvelut.....	6
3.4. Palvelun saatavuus, kevät 2023.....	6
3.5. Asiakasohjaus.....	7
4. Perhehoidon valvonta ja ohjaus	7
4.1. Perhehoitokodin osaamisvaatimukset.....	7
5. Hoito- ja palvelusuunnitelma	8
6. Valtakunnallinen vertailu korvauksista (ikäntyneiden ja vammaispalveluiden korvaukset yhdenmukaistettu).....	8
7. Esitettävät palkkioluokat ja sijoituskriteerit.....	10
7.1. Esitettävät palkkioluokat (muutosesitys punaisella).....	11
7.2. Vaikutusarvioanalyysi	13
8. Liitteet	14
8.1. Liite 1: Perhehoidon valvontakäyntiraportti.....	14
8.2. Liite 2 Perhehoidon asiakassuunnitelma	18
8.3. Liite 3: MMSE	21
8.4. Liite 4: RAVA-mittaristo / Erillinen liite	22
8.5. Liite 5 RAI-mittaristo / Erillinen liite.....	22
8.6. Liite 6: Toimi-arviointimittaristo / Erillinen liite	22
8.7. Liite 7: Perhehoidon toimintaohje / Erillinen liite	22

1. Yleistä perhehoidosta

Perhehoidolla tarkoitetaan henkilön hoidon, kasvatuksen tai muun huolenpidon järjestämistä hänen kotinsa ulkopuolella yksityiskodissa tai hänen omassa kodissaan kotiin annettavana perhehoitona. Perhehoidon tavoitteena on tarjota kodinomaista asumispalvelua ja antaa perhehoidossa olevalle henkilölle mahdollisuus kodinomaiseen hoitoon ja läheisiin ihmissuhteisiin. Hoidolla pyritään edistämään asiakkaan perusturvallisuutta ja sosiaalista osallistumista.

Perhehoitajaksi voidaan hyväksyä henkilö, joka koulutuksensa, kokemuksensa tai henkilökohtaisten ominaisuuksiensa perusteella on sopiva antamaan perhehoitoa. Ennen toimeksiantosopimuksen tekemistä perhehoitajaksi aikovan henkilön on suoritettava tehtävän edellyttämä ennakkovalmennus.

Perhehoitajalle maksetaan maksuluokan mukaisesti hoitopalkkio ja/tai kulukorvaus. Satakunnan hyvinvointialue hyväksyy perhehoitokodin ja valvoo sen toimintaa. Ikääntyneiden perhehoidossa on ollut perustettuna 8 kunnan laajuinen perhehoidon ohjausryhmä, joka on kehittänyt yhteisiä toimintamalleja. Työryhmä on päättänyt toimintansa.

2. Tehtävänanto

Satakunnan hyvinvointialueen sote-operatiivinen johtoryhmä antoi tehtäväksi työryhmälle:

- Laatia nykytilakuvaus käytössä olevista palkkioluokista ja niihin sijoittamisen taustoista
- Laatia hyvinvointialueelle eri ammattialojen yhteinen näkemys perustason ja vaativan tuen palveluiden eroista ja mahdollisesta vaativan tuen palkkioluokan muodostamisen tarpeesta perhehoitoon erityisesti ikäihmisten palveluiden osalta
- Laatia yhtenäinen kriteeristö palvelutarpeen ja palveluluokkien arviointiin ja seurantaan
- Laatia yhtenäinen kriteeristö perhehoitoyksikön toiminnallisista ja osaamisvaatimuksista, jos yksikköön on sijoitettu vaativan tuen palveluluokan asiakas
- Laatia suunnitelma perhehoitoyksiköiden laadun arviointiin ja aloittaa työryhmän toiminnan aikana asiakkaiden palvelusuunnitelmien laadinta ja yksiköiden kartoitus mukaan luettuna arviointikäynnit
- Muodostaa yhteinen hoito- ja palvelusuunnitelmapohja

Työryhmän tehtävänanto tuli olla valmis 28.2.2023 mennessä.

3. Palvelun asiakaskohtainen nykytilanne, kevät 2023

3.1. Asiakasmäärät

Vammaispalveluissa pitkäaikaisessa perhehoidossa on 38 asiakasta

(Eryyisen vaativassa 7 ja vaativassa luokassa 23 asiakasta)

Lyhytaikaisessa perhehoidossa on 83 asiakasta

(Eryyisen vaativassa 32 ja vaativassa luokassa 45 asiakasta)

Kotiin annettavassa perhehoidossa on 16 asiakasta

Pääosa asiakkaista on muussa kuin perusmaksuluokassa

Ikäihmisten pitkäaikaisessa perhehoidossa on 45 asiakasta

(Vaativassa luokassa 37 asiakasta)

Lyhytaikaisessa perhehoidossa on noin 10 asiakasta

(Suurin osa vaativassa luokassa)

Kotiin annettavassa perhehoidossa on noin 70 asiakasta

Lisäksi perhehoitokodit ottavat päivystysasiakkaita

Pääosa asiakkaita vaativassa luokassa

Lastensuojelussa pitkäaikaisessa perhehoidossa on noin 250 lasta

Pitkäaikaista perhehoitoa mahdollistavia perhehoitoperheitä on noin 150

Lastensuojelussa on 10 erityisen tuen perhehoitokotia

Päivystystilanteisiin on käytettävissä 15 vastaanottoperhettä. Lisäksi käytössä on myös perhehoitajien lomituksesta vastaavia sijaishoitoperheitä.

3.2. Perhehoitoyksiköt

Vammaispalveluissa pitkäaikaishoidon yksiköitä (perhehoitokotia) 18 (asiakkaita 4–6 / perhehoitokoti)

Lyhytaikaisia perhehoitajia noin 60

Ikäihmisten palveluissa 17 perhehoitokotia (4–6 asiakasta / yksikkö, osa tarjoaa sekä pitkäaikaista, että lyhytaikaista palvelua)

Ikäihmisten palveluissa yksi ammatillinen perhekoti (enintään 7 asiakasta)

3.3. Palkkioluokat ja kriteerit

Perhehoitajalle maksetaan hoitopalkkio ja asiakaskohtainen kulukorvaus tehdystä työstä. Hoitopalkkion tason määrittelee asiakkaan hoidon tarve. Kotiin annettavasta perhehoidosta, osavuorokautisesta perhehoidosta ja tilapäisestä perhehoidosta maksetaan perhehoitajalle vuorokausikorvaus.

3.3.1. Lastensuojelu

Ennen siirtymistä hyvinvointialueelle, Satakunnassa on ollut käytössä lastensuojelussa palveluissa perushoitopalkkio sekä kaksi korotustasoa hoitopalkkioon ja lisäksi erityisen tuen hoitopalkkio. Hoitopalkkion korotus on ollut mahdollista lääkärin tai muun asiantuntijalausannon perusteella (esim. vammaistuki) sekä sosiaalityöntekijän ja perhehoidon vastuutyöntekijän arvion perusteella erityistä hoitoa vaativien lasten kohdalla harkinnan mukaan. Erityisen tuen perhehoito on ollut tarkoitettu pitkäaikaisiin sijoituksiin ja se on kohdennettu ensisijaisesti sellaisiin lasten sijoituksiin, joissa olisi laitossijoituksen sijasta vielä mahdollisuus tehdä sijoitus perhehoitoon. Lastensuojelussa erityisen tuen perhehoito on ollut siis vaihtoehto laitoshoidolle. Siirtyminen hyvinvointialueelle ei ole muuttanut maksuperusteita.

3.3.2. Ikäihmisten palvelut

Ikäihmisten osalta on ollut käytössä kaksi palkkioluokkaa, palkkioluokka 1 ja 2, joista 1. palkkioluokka on vastannut peruspalkkioluokkaa ja toinen on koostunut vaativan tuen tarpeen asiakkaista. Siirtyminen hyvinvointialueelle on muuttanut palkkioluokkia niin, että ikäihmisillä on käytössään vain yksi palkkioluokka.

3.3.3. Vammaispalvelut

Vammaispalveluissa palkkioluokkia on ollut korotuksineen käytössä runsaasti, peruspalkkioluokan lisäksi vaativan ja erityisen vaativan tuen palkkioluokat. Satakunnan hyvinvointialueella palkkiot on yhtenäistetty kahteen palkkioluokkaan, peruspalkkioluokan lisäksi vaativan tuen palkkioluokkaan.

Yleistoteamuksena asiakkaiden majoriteetti on sijoittunut vaativaan palkkioluokkaan sekä ikäihmisten, että vammaispalveluiden osalta.

3.4. Palvelun saatavuus, kevät 2023

Vammaispalveluissa lyhytaikaiseen perhehoitoon on jonoa, kotiin annettava perhehoito on lisääntymässä. Pitkäaikaisessa perhehoidossa paikkoja on avoinna.

Ikäntyneiden palveluissa paikkoja on avoinna, mutta alueellista jonoa saattaa olla. Kotiin annettavan perhehoidon tarve on lisääntynyt ja palvelu on lisääntymässä. Kotiin annettavan perhehoidon osalta on jonoa.

Lasten pitkäaikaisista sijoituksista noin 65 % on perhehoidossa. Lastensuojelun kehittämissyksikkö PRIDE-valmentaa uusia perhehoitajia vuosittain Satakuntaan, ylläpitäen ns. perhehoidon pankkia.

3.5. Asiakasohjaus

Lasten, nuorten ja perheiden sijoituksen palkkioluokka on ollut sidottuna mahdollisiin vammais- tai hoitotukiin. Lisäksi työntekijällä on harkintavaltaa käytössä liittyen lapsen lähiverkostotyöskentelyyn tai lapsen/ nuorten hoitoisuuteen. Lisäksi palkkioluokkaan on voinut vaikuttaa muiden ammattilaisten lausunnot asiassa. Käytäntö ei ole muuttunut hyvinvointialueelle siirtymisen yhteydessä. Käytäntö ei ole kuitenkaan Satakunnan osalta yhtenäinen ja sitä ollaan yhtenäistämässä. Yhteistyökumppanina on ollut Satakunnan lastensuojelun kehittämissyksikkö.

Ikääntyneiden palveluissa on ollut käytössä RAVA ja MMSE (liitteet 3 ja 4) ja niiden pohjalta mittareiden perusteella on asiakas sijoitettu eri palkkioluokkiin. Hyvinvointialueella käytössä nyt säädösperusteisesti RAI. Ikääntyneiden palveluiden osalta on laadittu ohjeet RAI-arvioinnin osalta (liite 5)

Vammaispalveluissa on ollut käytössä TOIMI-arviointi (liite 6). Hyvinvointialueella käytetään olemassa olevia kriteerejä sijoituksessa.

Työryhmä esittää, että lasten, nuorten ja perheiden palveluissa perhehoidon korvaustasojen määrittelyssä sovelletaan yhtenäistä käytäntöä. Ikääntyneiden ja vammaispalveluiden osalta esitetään, että koko hyvinvointialueella otetaan käyttöön RAI, tarvittaessa vammaispalveluissa modifioituna.

Ikäihmisten palveluiden osalta on käytössä RAI HC ja vammaispalveluiden osalta InterRAI-IC

Kotiin annettavan perhehoidon perusteista on laadittu palvelukuvaus ikäihmisten toimialueelle (liite 7)

4. Perhehoidon valvonta ja ohjaus

Lasten, nuorten ja perheiden palveluissa perhehoidossa ei ole aiemmin Porin perusturvan ulkopuolella juurikaan käytetty valvontalomaketta. Perhehoidon ohjaus ja valvonta ei ole ollut systemaattista. Tavoitteena on ottaa yhtenäinen lomakkeisto käyttöön hyvinvointialueella. Lisäksi valvonnassa ja ohjauksessa tavoitellaan ennaltaehkäisevän ohjauksen antamista.

Ikääntyneiden ja vammaispalveluiden osalta perhekotien valvonnassa on ollut käytössä perhehoitoliiton mallista muokattu valvontalomake, mutta valvonta ei ole ollut systemaattista.

Työryhmä on laatinut ja esittää käyttöön otettavaksi yhtenäisen valvontalomakkeen (liite 1).

4.1. Perhehoitokodin osaamisvaatimukset

Lasten, nuorten ja perheiden palveluissa perhehoitajalta vaaditaan PRIDE-valmennus, jonka on tuottanut ja tuottaa Satakunnan lastensuojelun kehittämissyksikkö. Korotetun palkkioluokan saamiseksi ei ole perhehoitajalta erityisvaatimuksia. Erityisen tuen perhehoitajalta edellytetään kuitenkin PRIDE-valmennuksen lisäksi vähintään toisen asteen sosiaali-, terveys- tai kasvatusalan koulutusta, pidempiaikaista kokemusta sijaisvanhempana toimimisesta tai kokemusta lasten laitoshoidosta.

Vammaispalveluissa ja ikääntyneiden palveluissa on vaadittu perhehoidon valmennus. Ohjaus on annettu kuntien ja vammaispalveluiden toimesta ja nyt valmennus annetaan hyvinvointialueelta. Taustalla on perhehoitoliiton materiaalit. Perhehoitajalta ei vaadita erityistä koulutusta vaativan tai erityisen vaativan maksuluokan asiakkaan sijoitukseen.

Palvelutarpeen arvioinnissa huomioidaan vastaako perhehoitajan osaaminen asiakkaan palvelutarpeeseen.

Työryhmän näkemys on se, ettei yhtenäisiä lisävaatimuksia perhehoitajalle voida asettaa tai löydy palkkioluokkien taustalle. Sijoituksen sanelee asiakkaan palvelutarve. Tarvittaessa perhehoitajalle voidaan antaa lisätukea esim. kotihoidosta sekä mahdollistetaan osallistuminen tarvittaviin lisäkoulutuksiin.

Lasten, nuorten ja perheiden palveluissa on tekeillä perhehoidon toimintaohje. Ikääntyneiden ja vammaispalveluiden osalta on laadittu yhteiset ohjeet perhehoitoon hyvinvointialueelle (liite).

5. Hoito- ja palvelusuunnitelma

Lastensuojelussa tehdään jokaiselle lapselle asiakassuunnitelma, jonka vastuutahona on lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä. Perhehoitokoti ei tee itse omaa suunnitelmaa. Suunnitelma päivitetään tarpeen mukaan tai ainakin vuosittain.

Ikääntyneiden palveluissa hoito- ja palvelusuunnitelma on laadittu perhehoidon palveluohjaajan toimesta perhehoitoyksikön ja asiakkaan kanssa. Perhehoitokoti ei tee omaa suunnitelmaa. Suunnitelma päivitetään vuosittain.

Vammaispalveluissa on asiakkaalle laadittu yksilöllinen palvelusuunnitelma. Paikalla on ollut perhehoidon ohjaaja, asiakas ja sijoittajakunnan sosiaalityöntekijä. Suunnitelma päivitetään vuosittain.

Esitys:

Lastensuojelussa on käytössä lapsen asiakassuunnitelma.

Työryhmä on laatinut ja esittää käyttöön otettavaksi yhtenäisen perhehoidon asiakassuunnitelma-pohjan (liite 2).

6. Valtakunnallinen vertailu korvauksista (ikäntyneiden ja vammaispalveluiden korvaukset yhdenmukaistettu)

HVA	PITKÄAIKAINEN PERHEHOITO	LYHYTAIKAINEN PERHEHOITO	OSAVRK PERHEKODISSA	KOTIIN ANNETTAVA PERHEHOITO
PIRKANMAA	3 maksuluokkaa: 933,96/kk 1111,82/kk erityismaksulk 1500,94/kk	2 maksuluokkaa: 72,25/pv 88,95/pv	49,93 hoitopäivä (3-8h)	2 maksuluokkaa: 108,40/pv 133,41/pv 3-8h 74,90/pv
	kulukorvaus peruskuluk 760,01/kk erityislisä 53,94/kk	kulukorvaus peruskuluk 23,39/pv erityislisä 5,39/pv	kulukorvaus peruskuluk 16,36/pv erityislisä 3,24	
VARSINAIS-SUOMI	2 maksuluokkaa: 1206,77 €/kk 1448,14 €/kk	2 maksuluokkaa: 71,47 €/vrk 82,84 €/vrk	2 maksuluokkaa (alle 6h): 45,27 €/vrk	2 maksuluokkaa (alle 6h): 67,91 €/vrk 81,45 €/vrk (6h-21vrk):

			54,31 €/vrk	107,20 €/vrk 124,25 €/vrk
	kulukorvaus 752,47 €/kk	kulukorvaus 28,20 €/vrk	kulukorvaus (alle 6h) 14,12 €/vrk	kulukorvaus 11,79 €
KESKI-SUOMI	4 maksuluokkaa: 1054,05 €/kk 1185,87 €/kk 1317,62 €/kk erityismaksulk 1634,24 €/kk	3 maksuluokkaa: 57,81 € / pv 80,93 € /pv 104,04 € /pv	3 maksuluokkaa: 28,89 € /pv 40,45 € /pv 52,03 € /pv	3 maksuluokkaa: 71,72 € /pv 93,06 € /pv 119,66 € /pv osavrk (alle 6h) 50% palkkiosta
	kulukorvaus koostuu asumisesta, aterioista ja muista kuluista	kulukorvaus koostuu asumisesta, aterioista ja muista kuluista	kulukorvaus 11,73 €/pv	kulukorvaus
ESSOTE	1557,00 € /kk (ikäntyneet) 1816,50 €/kk (ikäntyneet) 896,10 € / kk (keva) 1008,12 €/kk (keva) 1259,01 €/kk (keva) 1568-2595 (keva tapauskohtais esti)	78,40 € / pv (ikäntyneet) 72,56-124,56 / pv (keva)	ikäntyneet ja keva 33,61 € / alle 6 h 56,01 € / 6-8 h 78,40 € /yli 8h	ikäntyneet ja keva 16,00€ / tunti (alle 8h) 140,02 € / pv (yli 8h)
	kulukorvaus 758,31 €/kk	kulukorvaus 37,48 / pv	kulukorvaus 14,30 € /alle 6h 37,48 € /yli 6h	
SOITE	2 maksuluokkaa: 1126,05 €/kk 1317,05 €/kk	2 maksuluokkaa: 56,30 €/vrk 76,47 €/vrk	819,90 €/kk 53,99 €/vrk 86,33 €/vrk	1126,05 €/kk 56,30 €/vrk 84,17 €/vrk
	kulukorvaus 660,24 €/kk 717,31 €/kk	kulukorvaus 32,14 €/vrk	kulukorvaus 10,70 €/vrk 428,74 €/kk	
POHJOIS- POHJANMA A	1100 /kk (keva) 1400 /kk 1700 /kk	86,26 /vrk (keva) 110,08 /vrk 127,11 /vrk	70,38 /vrk (keva) 78,70 /vrk 87,38 /vrk	86,26 /vrk (keva) 110,08 /pv 127,11/pv 70,38 /osavrk (keva) 78,70 /osavrk 87,38 /osavrk
	kulukorvaus 755,34 /kk	kulukorvaus 29,23 /vrk	kulukorvaus 17,47 /vrk	
ALUE	PITKÄAIKAINEN	LYHYTAIKAINEN	OSAVRK PERHEKODISSA	KOTIIN ANNETTAVA PERHEHOITO

7. Esitettävät palkkioluokat ja sijoituskriteerit

Perhehoitolain § 16 mukaan asiakkaan hoitoisuus tulee erottua palkkioluokissa.

Ikääntyneiden palveluissa on käytössä nyt yksi palkkioluokka. Näin ollen ikääntyneiden palveluihin esitetään otettavaksi käyttöön toinen palkkioluokka.

Nykyinen hoitopalkkio on 1019,94 euroa kuukaudessa. Sote-operatiivinen johtoryhmä esittää toisen palkkioluokan hoitopalkkioksi 1195,71 euroa kuukaudessa.

Vammaispalveluissa on käytössä kaksi palkkioluokkaa. Ennen hyvinvointialueen aloittamista on kuitenkin solmittu perhehoitajien kanssa kuuden asiakkaan osalta toistaiseksi voimassa olevat toimeksiantosopimukset ennen hyvinvointialueen aloittamista käytössä olleella erityisen vaativan tuen palkkioluokalla, jonka hoitopalkkio on 2614,80 euroa kuukaudessa. Vammaispalveluihin esitetään jatkettavaksi toimeksiantosopimuksia niiden kuuden asiakkaan osalta, jotka tällä hetkellä ovat sijoitettuina kyseiseen korkeampaan palkkioluokkaan. Kyseistä palkkioluokkaa ei jatkossa uusien asiakkaiden osalta käytetä.

Perhehoidon kulukorvaukset esitetään yhtenäistettäväksi 767,85 euroon kuukaudessa kaikissa palkkioluokissa.

Lyhytaikaisen perhehoidon osalta esitetään niin ikään käyttöön otettavaksi ikääntyneiden palveluissa toinen palkkioluokka. Vammaispalveluissa esitetään säilytettäväksi erityisen vaativan tuen palkkioluokan toimeksiantosopimusten korvaukset siirtymäajan 30.3.2024 asti niiden 32 asiakkaan osalta, joiden hoidosta ko. korvaustason toimeksiantosopimus on solmittu ennen hyvinvointialueen aloittamista. Kyseistä palkkioluokkaa ei jatkossa uusien asiakkaiden osalta käytetä.

Kriteerit perhehoitoon (vammaispalveluissa lasten kohdalla hoidon sitovuutta ja vaativuutta arvioitaessa hänet rinnastetaan saman ikäryhmän lapsiin). Arviointi perustuu RAI-mittaristoon:

1. maksuluokan perhehoito:

Asiakas tarvitsee tavallista hoivaa ja huolenpitoa. Asiakkaalla on erityisen tuen tarve vamman tai muun haasteen/diagnoosin vuoksi. Asiakkaalla ei ole vaativia perussairauksia, rajoitteita, psyykkisen terveyden haasteita tai käytös ongelmia. Asiakas tarvitsee sanallista ohjausta ja tukea arjenhallintaan. Asiakas on melko omatoiminen. Esimerkiksi perustason asiakkaaksi arvioidaan vammaisen asiakkaan sisarus, jolla ei ole erityistarpeita.

2. maksuluokan perhehoito:

Asiakkaalla on erityisen tuen tarve vamman tai muun haasteen/diagnoosin vuoksi. Asiakkaalla on sairauksia ja/tai rajoitteita ja/tai lieviä psyykkisen ja/tai sosiaalisen terveyden haasteita, joiden vuoksi hän tarvitsee ohjausta ja valvontaa. Asiakas tarvitsee useissa elämänhallinnan osa-alueissa hoivaa ja/tai ohjausta ja/tai tukea ja/tai valvontaa. Asiakkaan hoidon vaativuus ovat perhehoitajaa sitovaa.

- Erityisen vaativan tason perhehoito (jatkossa ei uusia asiakkaita) :

Asiakkaalla on erityisen tuen tarve vamman tai muun haasteen/diagnoosin vuoksi. Asiakkaalla on sairauksia ja /tai rajoitteita ja/tai huomattavia psyykkisen ja/tai sosiaalisen terveyden haasteita, joiden vuoksi hän tarvitsee runsaasti hoivaa ja/tai fyysistä apua ja/tai ohjausta ja/tai valvontaa elämänhallinnan osa-alueilla.

Asiakkaalla voi olla käytössä arkea ja terveyttä tukevia apuvälineitä ja/tai hoito- ja/tai ohjausmenetelmiä. Erityisen vaativaksi hoidoksi voidaan katsoa myös asiakkaan ylivilkkaus tai muu erityistä valvontaa vaativa käyttäytyminen. Asiakkaan hoidon sitovuus ja vaativuus ovat perhehoitajaa jatkuvasti sitovaa. Asiakkaan hoitaminen vaatii ammatillista osaamista. Erityisen vaativaa palkkioluokkaa käytetään ennen hyvinvointialueen alkua laadittujen sopimusten osalta 7 asiakkaan osalta.

7.1. Esitettävät palkkioluokat (muutosesitys **punaisella**)

Perhehoidon palkkiot	VOIMASSA OLEVA Palkkio keva	VOIMASSA OLEVA Kulukorvaus	VOIMASSA OLEVA Palkkio ikäihmiset	VOIMASSA OLEVA Kulukorvaus	Muutosesitys	Palvelutarpeen arvioinnissa käytettävä mittari
Pitkäaikainen perhehoito						
Päivätoimintaan osallistuminen:						
Pohjaosa						Mittaristona RAI
Perusmaksuluokka, työtoimintaan osallistuva 5 pv/vk	879,41 €/kk	678,97 € / kk				
Perusmaksuluokka, työtoimintaan osallistuva 4 pv/vk	908,43 €/kk	697,84 € / kk				
Perusmaksuluokka, työtoimintaan osallistuva 3 pv/vk	936,30 €/kk	714,42 € / kk				
Perusmaksuluokka, työtoimintaan osallistuva 2 pv/vk	964,27 €/kk	749,84 € / kk				
Perusmaksuluokka, työtoimintaan osallistuva 1 pv/vk	991,96 €/kk	749,84 € / kk				
Perusmaksuluokka, työtoimintaan osallistuva 0 pv/vk 1. palkkioluokka	1019,94 €/kk	767,85 € / kk	1019,94 €/kk	678,97 €/kk	Kulukorvaus kaikki palkkioluokat 767,85 €	ADLH 2-3, IADLCH 3-4, CPS 2, MAPLE5 2-3, MMSE >16
2. palkkioluokka	1743,78€ / kk	1383,06 € /kk			Ikääntyneiden palvelut Palkkio 1195,71 € / kk Kulukorvaus kaikki palkkioluokat 767,85 €	ADLH 2-3, IADLCH 4, CPS 3, MAPLE5 2-3, MMSE <16

Erityisen tuen maksuluokka (poistuva maksuluokka)					Keva 6 asiakasta Palkkio 2614,80 € / kk Kulukorvaus 767,85 €	
<u>Lyhytaikainen/tilapäishoito</u>						
Perusmaksuluokka	38,66 € / vrk	30,68 € / vrk	38,66 € / vrk	30,68 € / vrk	Kulukorvaus kaikki palkkioluokat 30,68 € / vrk	
Vaativa	58,07 € / vrk	46,07 € / vrk	58,07 € / vrk	30,68 € / vrk	Ikääntyneiden palvelut Palkkio 58,07 € / vrk Kulukorvaus 30,68 € / vrk	
Erityisen vaativa (poistuva maksuluokka)					Keva 32 asiakasta Palkkio 87,10 € / vrk Kulukorvaus 30,68 € / vrk	
Kotiin annettava perhehoito						
Perusmaksuluokka	100 €/vrk	12,20 €/vrk, *	100€/vrk	12,20 €/vrk, *		
Vaativa	115 €/vrk	12,20 €/vrk, *				
Erityisen vaativa						
Kotiin annettava perhehoito, osavuorokausi						
Alle 3 h	26,89 €	12,20 €/vrk, *	26,89 €	12,20 €/vrk, *		
3 - 6 h	53,81 €	12,20 €/vrk, *	53,81 €	12,20 €/vrk, *		
6 -10 h	80,70 €	12,20 €/vrk, *	80,70 €	12,20 €/vrk, *		
yli 10 h	103,88 €	12,20 €/vrk, *	103,88 €	12,20 €/vrk, *		
Osavuorokausi perhehoitokodissa alle 3 h			29,90 €	13,60 €/vrk		
Osavuorokausi perhehoitokodissa 3-6 h			35,88 €	13,60 €/vrk		
Osavuorokausi perhehoitokodissa 6-10h			44,85 €	13,60 €/vrk		
Osavuorokausi perhehoitokodissa yli 10 h			53,83 €	13,60 €/vrk		

* jos yhdensuuntainen kotimatka on yli 15 km

7.2. Vaikutusarvioanalyysi

Pääosa Satakunnan sekä ikääntyneiden, että vammaispalveluiden perhehoidon asiakkaista sijoittuvat hoidontarpeeltaan toiseen maksuluokkaan. Vammaispalveluissa 6 asiakkaan hoito on luokiteltu erityisen vaativaan palkkioluokkaan ja sekä asiakkaiden, perhehoitajien, että hyvinvointialueen etu on säilyttää kyseinen palkkioluokka näiden 6 asiakkaan osalta. Hoidon tarpeeltaan vastaavien asiakkaiden hoito mahdollisissa ympärivuorokautiseen tehostetun palveluasumisen yksiköissä kustantaisi 150-300 euroa hoitovuorokaudelta.

Jatkossa asiakkaiden sijoittaminen perhehoitoon ja palkkioluokkien määrittely pohjautuu ikääntyneiden palveluissa RAI-mittaristoon, vammaispalveluissa käyttöön otettavaan Inter-RAI IC-mittaristoon.

Perhehoidon hyvinvointialueen vuodelle 2023 määrittelemä talousarvio on 2 007 868 euroa. Satakunnan hyvinvointialueen aluehallituksen hyväksymien perhehoidon palkkioiden yhteissumma on 2 013 670 euroa. Mikäli erityisen vaativa palkkioluokka säilytetään, lisää se vuosittaisia kustannuksia 219 634 euroa summan ollen kuitenkin ympärivuorokautista tehostettua palveluasumista huomattavasti edullisempi.

Mikäli ikääntyneiden palveluihin lisätään toinen palkkioluokka, lisää se nykyisiä kustannuksia 63 600 euroa.

Perhehoito kuitenkin korvaa ympärivuorokautisen tehostetun palveluasumisen tarvetta ja lisää palvelun tuottamisen vaihtoehtoja.

8. Liitteet

8.1. Liite 1: Perhehoidon valvontakäyntiraportti

PERHEHOIDON

Valvontakäynti

Perhehoitaja/ perhehoitajat	Nimi	Puhelin
	Nimi	Puhelin
	Osoite	Sähköposti
Tapaamisen tiedot	Päivämäärä Osallistujat	
Valvontakäynnin tarkoitus, sisältö ja toteutus	Valvontakäynti on osa perhehoitolain mukaista yhteistyötä ja perhehoidon laadun valvontaa (Perhehoitolaki 10§, 22§). Tavoitteena on valvoa, että sijoitus perhehoitoon toteutuu perhehoitolain mukaisesti ja hoidettava saa tarvitsemansa tukitoimet. Käynnin aikana on tarkoitus keskustella niistä ajankohtaisista aiheista, jotka liittyvät perhehoidon hyvän laadun edellytysten toteutumiseen. Ota huomioon, että lomakkeeseen ei kirjata esim. lääkeshoidon sisältöä, vaan ovatko lääkeshoidon järjestelyt toimineet, onko ollut ongelmia ja voisiko sen toimivuutta edelleen kehittää.	

Perhekodin asukkaat

Perhehoidon muoto - paikat / käytössä olevat	pitkäaikainen: lyhytaikainen: osavuorokautinen:
Asukkaiden hyvinvointialueet	
Asukkaiden toimintakyvyn kuvaus, hoidon sitovuus	hygienia, ulkoilu, ravitsemus, vuorokausirytmii, nukkuminen jne
Hoito- ja palvelu- suunnitelma (onko laadittu kaikille, tarkistus, seuranta)	
Itsemääräämisoikeu- den vahvistaminen / rajoittaminen / rajoittaminen (asukkaan toivomukset, tuettu päätöksenteko, yksilölliset tarpeet, omannäköinen elämä).	

Päiväaikainen toiminta (ohjattu päivätoiminta, harrastus, vapaa-ajan toiminta jne)	
Raha-asioiden hoito /edunvalvonta, käyttövara	

Terveyden- ja sairaanhoito

Koti(sairaan)hoito ja lääkäripalvelut	
Sairaanhoidollisten toimenpiteiden toteutuminen perhehoidossa	
Suun terveydenhoito (miten järjestetty)	
Hoitotahto/elämänlaatu-testamentti	

Lääkehoito

Perhehoidon lääkesuunnitelma	
Lääkkeiden jako	
Lääkkeiden säilytys	
Poikkeamat lääkehoidossa	

Perhekodin ja ympäristön olosuhteet

Yleiskuvaus (huone lkm, kerrokset, muutos / remonttitarpeet).	
Esteettömyys, turvallisuus ja riskitekijät	
Paloturvallisuus (palovaroittimet, sammuttimet, pelastustiet), palotarkastuksen ajankohta	
Asukkaan omassa käytössä olevat tilat (huone, wc, suihku).	
Yhteiset tilat ja piha-alue	

Kulunvalvonta (turvapuhelin, ovivahti...).	
Siivous ja pyykkihuolto	
Kodikkuus, viihtyisyys ja ilmapiiri	

Perhehoitajan jaksaminen ja hyvinvointi

Perhehoitajan voimavarat	
Oma aika, yksityisyys	
Tukiverkosto	

Yhteistyö

Yhteistyötahot	
Palaverikäytännöt (hoitopalaverit)	
Yhteistyö omaisten kanssa ja - saatu palaute	
Ilmoitukset ja raportointi perhehoidossa tapahtuneista muutoksista	
Asiakaspalaute	

Perhehoitajan tuki, ohjaus ja koulutus

Perhehoitajan perehdytys / perhehoidon toimintaohje	
Toimeksianto- sopimukset	
Vapaiden järjestelyt	
Täydennys- koulutus	
Työnohjaus / mentorointi	

Vastuutyöntekijän tavoitettavuus	
Hyvinvointi- ja terveystarkastus	
Vertaisryhmät tai -tapaamiset	
Yhdistys- / vapaaehtoistoiminta)	
Käytännön apu / muu tuki	

Perhehoidolle on laadittu sosiaalihoitolain 47 § mukainen omavalvontasuunnitelma, joka on kaikille perhekodeille yhteinen. Omavalvontasuunnitelma on näkyvillä perhekodissa kyllä ☐ ei ☐	
Lisätietoa tai muuta huomioitavaa	
Yhteenveto sovitusta asioista ja niiden seurannasta	
Seuraava valvontakäynti	

Tätä pöytäkirjaa on tehty kaksi samansisältöistä kappaletta, yksi kappale perhehoitajalle ja toinen perhehoidon järjestäjälle.		
Allekirjoitukset ja nimenselvennykset	Perhehoitaja	Perhehoitaja
pvm	Perhehoidon koordinaattori	Hyvinvointialueen yhteyshenkilö

8.2. Liite 2 Perhehoidon asiakassuunnitelma

PERHEHOIDON ASIAKASSUUNNITELMA

Perustiedot

Henkilötiedot	Nimi	Henkilötunnus
	Osoite	Puhelin
Lähiomaiset Perhesuhteet	Omainen, yhteyshenkilö, edunvalvoja, Siviilisääty	
Osallistujat		
Sosiaalipalvelu, jota suunnitelma koskee	kotiin annettava perhehoito pitkäaikainen: lyhytaikainen: osavuorokautinen:	
Onko kyseessä ensimmäinen suunnitelma		
Paikka ja pvm		

Nykytilan kuvaus

Asiakkaan vahvuudet ja voimavarat	fyysiset, psyykkiset, sosiaaliset RAI-arvio
Fyysinen terveys ja toimintakyky	Päädiagnoosit Liikkuminen Apuvälineet Aistitoiminnot Toimintakykymittarit
Psyykinen terveys ja toimintakyky	Diagnoosit mitä kuormittavia tekijöitä asiakas kokee mikä tuo mielihyvää mikä tuo sisältöä elämään asiakkaalle tärkeät asiat
Sosiaalinen elämäntilanne	perhe, ystävät, kodin ulkopuolinen toiminta, sosiaalinen verkosto
Elämänhallintataidot ja kognitiivinen toimintakyky	Muisti MMSE- ja Cerad-testit Toimi-arviointimenetelmä
Kommunikaatio	Menetelmät ja välineet

Itsemääräämisoikeuden toteutuminen ja vahvistaminen	asiakkaan toivomukset, tuettu päätöksenteko, yksilölliset tarpeet, omannäköinen elämä
Lääkehoito	lääkelista, lääkkeiden jako ym
Eryistä huomioitavaa	
Tavoitteet	Lyhyen aikavälin tavoitteet Pitkän aikavälin tavoitteet

Hoidon ja tuen tarve

Ohjaus ja tuki	mitä apua tarvitsee fyys, psyyk, sos avun tarpeen määrä vuorokaudessa, onko ympärivrk, jatkuvaa, sitovaa, läsnäolon tarve...
Hygieniä (avun tarve, vaipat)	wc-asiat, peseytyminen, pidätyskyky jne
Vuorokausirytmii (nukkuminen)	
Ulkoilu (itsenäisesti, valvottuna, säännöllisyys)	
Ravitsemus	ateriavälit, missä ruokaillaan, mieltymysten huomioiminen, erityisruokavaliot, peg-letkuruokinta yms
Pukeutuminen	
Raha-asioiden hoito, käyttövara	

Tarvittavat palvelut ja tukitoimet

Kotihoidon tai kotisairaalan tarve	
Terapiat	
Sosiaalietuudet	Kelan hoitotuki, vammaistuki, omaishoidontuki jne
Kuljetuspalvelut	
Päiväaikainen toiminta	
Lyhytaikaisen hoidon järjestämistavat	
Muut	

Suostumukset

Hoitotahto tai elämäntestamentti	
Elvytyskielto / hoitolinjaus	
Omaisuusluettelo	
Suostumukset	tietojen luovutus perhehoitajan lupa kuljettaa valokuvauslupa

Lisätietoa tai muuta huomioitavaa	
Asiakassuunnitelman päivittäminen	

Allekirjoitukset ja nimenselvennykset	Asiakas	Perhehoitaja
pvm	Omainen / yhteyshenkilö	Asiakkaan palveluista vastaava

8.3. Liite 3: MMSE

MINI-MENTAL STATE EXAMINATION (MMSE)

Mini-Mental State Examination (MMSE) on lyhyt muistin ja tiedonkäsittelyn arviointiin tarkoitettu ns. minitesti. Sen suorittaminen vie 10–15 minuuttia aikaa. MMSE on helppo ja vakiintunut yleiseen käyttöön sekä antaa helposti dokumentoitavan numeerisen arvon tulokseksi. Se soveltuu edenneen dementia-asteisen muistisairauden seulontaan ja seurantaan. Testi ei sovellu varhaisen tai lievän muistisairauden seulontaan.

Tehtävät heijastavat kielellisiä kykyjä, orientaatiota, mieleen painamista ja palauttamista, tarkkaavaisuutta/ toiminnanohjausta, laskutaitoa ja hahmotuskykyä.

Testin kokonaispistemäärä on 30 ja tehdyt virheet vähentävät sitä. 24 pistettä ja vähemmän on yleensä poikkeava. Kun testin tulos on 25–30 välillä, mutta tutkittavalla on selvä muistioire, tehdään jatkoselvittelyjä, esim. CERAD- kognitiivinen tehtäväsarja. Monet MMSE-testin tehtävät vaativat kielellisiä taitoja, joten mm. puhehäiriöt vaikuttavat tulokseen. Koulutustaso ja sosiaalinen asema vaikuttavat henkilön testitulokseen.

Jos kyseessä on lievä muistin tai muun tiedonkäsittelyn osa-alueen oire tai tutkittava on harjaantunut älyllisten kykyjensä käyttöön, saattaa testitulokseksi olla normaali, vaikka toimintakyky on selvästi aiemmasta muuttunut. MMSE-testi ei riitä diagnoosin tekemiseen eikä työkyvyn arviointiin, vaan silloin tarvitaan perusteellisempaa kognitiivista tehtäväsarjaa ja/tai neuropsykologin tutkimusta.

Asiantuntijat:

Suomen Muistitutkimusyksiköiden Asiantuntijaryhmä/ Alzheimer-tutkimusseura

Timo Erkinjuntti

Petteri Viramo

Ari Rosenvall

- 8.4. Liite 4: RAVA-mittaristo / Erillinen liite**
- 8.5. Liite 5 RAI-mittaristo / Erillinen liite**
- 8.6. Liite 6: Toimi-arviointimittaristo / Erillinen liite**
- 8.7. Liite 7: Perhehoidon toimintaohje / Erillinen liite**